

Σειρά Μαθημάτων
Αρχαιολογία, Περιβάλλον και Πολίτης
Α' Κύκλος

Ιανουάριος-Απρίλιος 2010, 6.30-9μ.μ.

Τόπος διεξαγωγής: Αίθουσα Ντίνου Λεβέντη,
κτήριο Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Τριπόδων 28, Πλάκα/Αθήνα

Αριστερά: Αρχαιολογικός Χώρος Γόρτυνας, Κρήτη
Δεξιά: Αρχαία Αρκεσίνη, Αμοργός

Επιστημονικοί υπεύθυνοι:

Βασίλης Γκανιάτσας, Αρχιτέκτων PhD, Αναπληρωτής Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Στέλιος Λεκάκης, Αρχαιολόγος-Σύμβουλος Διαχείρισης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, MA, PhDc.

Αρχαιολογία, Περιβάλλον και Πολίτης

Η σχέση αρχαιολογικών χώρων με το φυσικό περιβάλλον είναι ένα μεγάλο ζήτημα, παρόν σε κάθε απόπειρα αρχαιολογικής πράξης στο χώρο, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για έρευνα, διαμόρφωση, προστασία και ανάδειξη μνημείων σε μη αστικό περιβάλλον. Η δεύτερη αυτή *ανθρωπογενής* επέμβαση στο φυσικό περιβάλλον, σημαντικό τμήμα της διαχείρισης αρχαιολογικού πόρου, δημιουργεί ένα πλήθος πρακτικών δυσκολιών και χρήζει θεωρητικής επεξεργασίας πριν την εφαρμογή της. Παρόλα αυτά, λίγες προσπάθειες έχουν γίνει μέχρι σήμερα για την αναλυτική εξέταση του θέματος ενώ σε πολλές περιπτώσεις παρατηρούνται ευκαιριακές παρεμβάσεις με προβληματικά αποτελέσματα.

Η σειρά μαθημάτων (εισηγήσεις και συζητήσεις) του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς (ΣΑΚ) της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ και της Πρωτοβουλίας για την Ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς (ΙΗΚ) στοχεύει να διερευνήσει τη σχέση των αρχαιολογικών χώρων με το φυσικό περιβάλλον ως μια ακραία περίπτωση συνύπαρξης, συμπλοκής και νοηματικής αλληλοσυγκρότησης πολιτισμικών και περιβαλλοντικών αξιών.

Μέσα από την παρουσίαση και ανάλυση συγκεκριμένων παραδειγμάτων αρχαιολογικών χώρων, θα συζητηθούν τόσο οι σχέσεις φυσικού περιβάλλοντος και ανθρωπογενών παρεμβάσεων στο χρόνο της αρχικής τους δημιουργίας, όσο και η σημερινή διατήρηση και διαχείριση αυτών των παρεμβάσεων στο παρόν.

Ανάμεσα στα άλλα, τα θέματα που θα εξετασθούν διαμορφώνονται ως εξής:

1. Η διεύρυνση της έννοιας του μνημείου / αρχαιολογικού χώρου και των σχέσεων που εγκαθιστά –εμπρόθετα ή ως αποτέλεσμα– στο φυσικό περιβάλλον. Θεωρητικές θέσεις και πρακτικές προσεγγίσεις.
2. Η συζήτηση για το σημερινό αξιακό περιεχόμενο τόσο της πολιτισμικής όσο και της φυσικής κληρονομιάς
3. Η σύνθεση των αξιών πολιτισμού και περιβάλλοντος στο σημερινό πλαίσιο τόσο θεωρητικά όσο και κυρίως μέσω έργων κατάλληλου σχεδιασμού ανάδειξης, διαχείρισης και τελικά ερμηνείας του αξιακού τους περιεχομένου.
4. Πρότυπα και αποφευκτέα παραδείγματα διαχείρισης και ανάδειξης αρχαιολογικού πόρου σε σχέση με το φυσικό περιβάλλον. Ευκαιρίες και απειλές.
5. Το νομικό πλαίσιο

Απώτερος στόχος είναι η εκκίνηση του διαλόγου σχετικά με τα παραπάνω ζητήματα και η δημιουργία ενός σώματος προσεγγίσεων και βιβλιογραφίας για την καλλιέργεια του προβληματισμού, αλλά και η δημιουργία ενός κύκλου μαθημάτων σχετικών με τη διαχείριση αρχαιολογικών χώρων και μνημείων.

Ιανουάριος**14.01.10**

- Κ. Χατζηκωνσταντίνου, Αρχιτέκτων

Αμοργός – Διαδρομές νερού: Παραδοσιακή διαχείριση υδάτινων πόρων και η βιώσιμη προοπτική της

- Λ. Μαραγκού, Αρχαιολόγος, καθ. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

21.01.10

- Ε.Κόρκα, Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών και Εθνική Συντονίστρια στην UNESCO για τα Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς

Το αξιακό περιεχόμενο της πολιτισμικής και φυσικής κληρονομιάς. Πρότυπα διαχείρισης και ανάδειξης αρχαιολογικών χώρων

- Β. Δωροβίνης, Δικηγόρος, Μέλος του ΔΣ της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Η μη προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς: Μια αμφίδρομη σχέση

28.01.10

- Φ. Μαλλούχου - Tufano, Καθ. Πανεπιστημίου Κρήτης

Διαχείριση αρχαιολογικών χώρων και του φυσικού περιβάλλοντός τους: Διεθνείς χάρτες και παραδείγματα από το εξωτερικό

- Τ.Τανούλας, Προϊστάμενος έργου αποκατάστασης Προπυλαίων

Αναζητώντας την έννοια του αρχιτεκτονικού χώρου στο βυζάντιο

Φεβρουάριος**11.02.10**

• Π. Παπαγγελή, Αρχαιολόγος ΥΠ.ΠΟ.Τ., Υπεύθυνη Αρχαιολογικού Χώρου Ελευσίνας Ελευσίνα Αττικής

• Β. Γκανιάτσας, Αρχιτέκτων ΕΜΠ, Ph.D. (Edin), Αν. Καθηγητής Σχολής Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ
Αρχαιολογικοί τόποι και φυσικά τοπία: Από την Αισθητική θεώρηση στην οντολογική διαλεκτική

18.02.10

- Β. Λαμπρινουδάκης, Ομότιμος καθηγητής Αρχαιολογίας Ε.Κ.Π.Α.

Μνημεία και περιβάλλον. Μια αμφίδρομη σχέση, πρόκληση για ποιότητα ζωής των πολιτών

- Χ. Ντούμας, Ομότιμος καθηγητής Αρχαιολογίας Ε.Κ.Π.Α.

Ακρωτήρι Θήρας: Ο αρχαιολογικός χώρος και το περιβάλλον

25.02.10

- Π. Θέμελης, Ομότιμος καθηγητής Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης

Ο αρχαιολογικός χώρος της Μεσσήνης και οι πολίτες

- Ν. Σταμπολίδης, Καθηγητής Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης, Διευθυντής του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης

Ελεύθερνα Κρήτης

Μάρτιος**04.03.10**

• J. Davis, Διευθυντής της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα
Environment and Culture: Examples from North of the Greek Border

- Μ. Κορομηλά, Συγγραφέας-Καλλιτέχνης

11.03.10

• Γ. Σακελλαράκης, Καθηγητής Αρχαιολογίας, Διευθυντής Ανασκαφών Ζωμίνθου Ζωμίνθος

• Κ. Ζάχος, Δρ. Αρχαιολογίας, Πρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής Νικόπολης Ακτία Νικόπολις: Σχεδιάζοντας τη διαχείριση ενός εκτεταμένου αρχαιολογικού χώρου

18.03.10

- Μ. Μαρθάρη, Προϊσταμένη ΚΑ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Σκάρκος- Ιός: Συντηρώντας και αναδεικνύοντας έναν αρχαιολογικό χώρο της εποχής του Χαλκού σε ένα ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον

- Στ. Λεκάκης, αρχαιολόγος

Πρόταση βιωματικής προσέγγισης στη διαχείριση αρχαιολογικών χώρων

Απρίλιος**08.04.10**

- Π. Χατζηδάκης, Αρχαιολόγος ΚΑ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Δήλος

- Α. Δεληβοριάς, Αρχαιολόγος, Διευθυντής Μουσείου Μπενάκη

15.04.10

- Ελένη - Άννα Χλέπα, Δρ. αρχιτέκτων - αναστηλωτής

Αρχαιολογικοί τόποι και φυσικό περιβάλλον: θεωρητικές προσεγγίσεις και διαχείριση των αξιών της αρχαιολογικής κληρονομιάς

- Ε. Μαρκή, Δρ. αρχαιολόγος, Επίτιμη έφορος αρχαιοτήτων

Φυσικό περιβάλλον και αρχαιολογικοί χώροι της Πιερίας

21.04.10

- Γιώργος Αντωνίου, αρχιτέκτονας, αναστηλωτής Πανεπιστημίου York, UK

Διαμορφώσεις αρχαιολογικών χώρων. Πορεία κίνησης επισκεπτών και η αυθεντική διάρθρωση του αρχαίου χώρου

- Αγνή Κουβελά, αρχιτέκτονας

Αρχιτεκτονικές εφαρμογές μας σε περιβάλλον αρχαιολογικών χώρων και μνημείων

29.04.10

- Λυδία Παλαιοκρασσά, Καθηγήτρια Ε.Κ.Π.Α.

Παλαιόπολη Άνδρου

- Γ. Κουράγιος, Αρχαιολόγος με βαθμό Α', ΚΑ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων

Δεσποτικό: Παρουσία αρχαίων μνημείων πάνω σε ένα μοναδικού κάλλους ακατοίκητο νησί
